

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки першого (бакалаврського) рівня

Галузь знань: В Культура мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальності – В6 «Перформативні мистецтва (Хореографія)»

Львів 2025

Навчальна програма з дисципліни «Педагогіка та психологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю: В6 «Перформативні мистецтва (Хореографія)»

3-4-й (денної форми навчання), 3-4-й с. (заочна форма навчання)

Розробник: доктор пед. наук, доцент Соловйов В. Ф.

Нормативна програма затверджена на засіданні кафедри Педагогіки та психології 29 серпня 2025р. Протокол № 1

Завідувач кафедри

_____

Соловйов В. Ф.

Нормативна програма затверджена на засіданні Ради факультету Педагогічного факультету 10 вересня 2025р. Протокол № 1

Голова _____

_____

Нормативна програма затверджена на засіданні Ради факультету післядипломної та заочної освіти

Голова _____

_____

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки А4.11 «Середня освіта (Фізична культура)».

Дисципліна «Педагогіка та психологія» інтегрує знання про індивідуальний світ людини, взятий у психологічних закономірностях його розвитку та функціонування (психологічний аспект), та знання щодо функцій і механізмів управління розвитком людини (педагогічний аспект). Програма передбачає формування психолого-педагогічної скерованості мислення студентів, закладення фундаменту професійної діяльності, оскільки психолого-педагогічні знання й уміння дозволяють вчителю організовувати процес виховання та навчання, орієнтований на потреби і можливості конкретних учнів. Неможливо говорити про ефективність педагогічного впливу без опори на психологічні знання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» є механізми формування та функціонування психіки людини, формування особистості у процесі виховання та навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: зміст і програма нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» тісно пов'язана з дисциплінами «Філософія», «Соціологія», а також професійно орієнтованими психолого-педагогічними дисциплінами – «Педагогіка фізичного виховання», «Педагогіка спорту», «Педагогіка вищої освіти», «Основи педагогічної майстерності».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Загальні основи психології та педагогіки.

Змістовий модуль 2. Розвиток особистості та виховання. Вікова періодизація. Вікові особливості психічного та фізичного розвитку особистості.

Змістовий модуль 3. Теорія освіти і навчання та виховання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія» є формування в майбутніх фахівців системи знань і умінь щодо загальної психолого-педагогічної підготовки, необхідної для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, базових знань про основні закономірності функціонування психіки для розуміння механізмів, які забезпечують ефективність навчального процесу та формують оптимальні методи засвоєння знань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія» є:

- ~ ознайомити студентів з найбільш значущими сучасними педагогічними ідеями та теоріями;
- ~ забезпечити оволодіння категорійним апаратом педагогіки;
- ~ сформувати уявлення про сутність, зміст і структуру процесів навчання та виховання;
- ~ ознайомити з технологією навчання та виховання;
- ~ забезпечити засвоєння сучасних принципів і підходів до організації освіти;
- ~ збагатити студентів знаннями про особистість дитини та її розвиток у процесі різносторонньої діяльності;
- ~ розкрити специфіку педагогічного процесу та його гуманістичну спрямованість;
- ~ розвинути педагогічне мислення та сформувати основні принципи культури педагогічного спілкування та взаємодії;
- ~ навчити теоретично обґрунтовано описувати і пояснювати реальні педагогічні ситуації, виділяючи в них педагогічні завдання;
- ~ виробити у студентів навички організації самостійної роботи у процесі навчання;

- ~ забезпечити опанування майбутніх фахівців навичками і прийомами прийняття управлінських рішень, адекватних умовам ринку освітніх послуг;
- ~ ознайомити студентів з найважливішими нормативними документами про школу та освіту;
- ~ надати допомогу майбутнім фахівцям у пізнанні індивідуально-психологічних особливостей людини, знаходженні ефективних способів впливу на аудиторію, здійсненні заходів, спрямованих на згуртованість колективу, запобігання конфліктним ситуаціям під час навчання тощо.
- ~ виробити у студентів первинні навички дослідницької роботи, навички професійної рефлексії (самооцінки), виховати потребу самостійно поповнювати педагогічні знання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- структуру психологічної та педагогічної науки та її місце в системі сучасних знань;
- основні сучасні педагогічні ідеї та теорії;
- особливості застосування методів психології та педагогіки;
- способи відображення індивідом предметів та явищ навколишньої дійсності;
- особливості протікання базових та пізнавальних психічних процесів;
- різновиди та форми людських переживань;
- теорії емоцій та почуттів;
- психологічні теорії темпераменту, характеру;
- структуру особистості;
- сутність та функції несвідомого, свідомого й надсвідомого в психічній діяльності людини;
- закони та етапи розвитку особистості;
- основні психологічні підходи до вивчення особистості.

Вміти:

- використовувати знання з психології та педагогіки у своїй подальшій професійній діяльності;
- виявляти, описувати, пояснювати педагогічні факти, явища та процеси в реальному житті;
- самостійно поповнювати педагогічні знання;
- використовувати найпростіші методи психологічного дослідження при вивченні різних інтерперсональних взаємодій та соціальних явищ в цілому;
- визначати особливості протікання різних психічних процесів;
- розрізняти емоційні переживання особистості та реакції на значимі життєві події та ситуації;
- розрізняти види темпераменту та прояви характерологічних особливостей людини.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

Загальні компетенції:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК05. Навички здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні компетенції:

СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

СК10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

СК16. Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.

ПР02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. ПР03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

ПР04. Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.

ПР05. Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги.

ПР06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

ПР07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.

ПР08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПР09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПР10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПР12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПР14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПР15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

ПР17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.

ПР18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

ПР21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

ПР22. Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи психології і педагогіки.

Тема 1. Вступ, предмет, об'єкт, завдання та методи психології.

Психологія в системі сучасних наук. Об'єкт та предмет психології. Психічні процеси. Психічні стани. Психічні властивості. Галузі психології. Теоретичні галузі психології: загальна, диференційна, експериментальна психологія та психодіагностика. Практичні галузі психології. Практичне значення психології. Методи психології. Теоретичні методи. Організаційні методи. Емпіричні методи. Спостереження. Експеримент. Опитування. Бесіда. Анкетування. Тестування. Методи впливу на психіку людини. Психотерапія. Психокорекція. Психотренінг.

Тема 2. Предмет педагогіки і методи науково-педагогічних досліджень.

Педагогіка як наука. Предмет педагогіки. Основні педагогічні категорії - виховання, освіта і навчання. Система педагогічних наук. Загальна педагогіка. Вікова педагогіка. Спеціальна педагогіка (дефектологія). Історія педагогіки. Соціальна педагогіка. Міжпредметні зв'язки педагогіки. Метод, методика науково-педагогічного дослідження. Метод педагогічного спостереження. Бесіда, інтерв'ю. Психолого-педагогічний експеримент. Констатуючий експеримент. Формуючий експеримент. Вивчення продуктів діяльності.

Тема 3. Основні проблеми розвитку європейського шкільництва та педагогічної думки.

Антична педагогіка: виховання і школа в античному світі; філософсько-педагогічна думка в античних суспільствах (Сократ, Платон, Арістотель, Цицерон, Квінтіліан). Особливості освітньо-виховної практики в епоху середньовіччя: типи виховних систем, виникнення університетів; Ф. Аквінський та П. Абеляр. Епоха Відродження та зміни у поглядах на освіту (Ф. Рабле, Е. Роттердамський, Т. Мор). Освітні ідеї реформаторського руху: Я.-Амос Коменський – засновник теоретичної педагогіки. Видатні діячі епохи буржуазних революцій в Європі: (Д. Локк, Ж.-Ж. Руссо). Педагоги – класики XVIII – XIX: (Й.Г. Песталоцці, Й.Ф. Герbart, Ф.-В.-А. Дістерверг, Ф. Фребель). Основні теорії європейської освіти нового часу.

Тема 4. Історія українського шкільництва та педагогіки.

Виховання і навчання у первісних та родових племенах на території України. Культурний та освітній розквіт Київської Русі. Пам'ятки педагогічної думки Київської Русі. Освіта та розвиток педагогічної думки в XVI – XVIII ст.: діяльність братських шкіл; перші національні заклади вищого типу – Острозька академія та Києво-Могилянська академія; козацька педагогіка; видатні діячі української освіти (П. Могила, І. Федоров, Г. Сковорода). Стан освіти в Україні

у складі Російської імперії та на західноукраїнських землях: (О. Духнович, Ю. Федькович, А. Волошин). Видатні українські педагоги XIX- початку XX ст.: К. Ушинський, Х. Алчевська, І. Франко, С. Русова, Г. Ващенко, І. Огієнко, А. Макаренко.

Тема 5. Психологічна структура особистості.

Поняття про індивіда, індивідуальність, особистість. «Я-концепція». «Я-реальне». «Я-ідеальне». Структура особистості. Структура особистості за З. Фройдом. Ід, Его, Суперего. Структура особистості за К. Юнгом. Індивідуальне несвідоме. Колективне несвідоме. Архетип. Персона, Тінь, Аніма, Анімус, Самість. Структура особистості за С. Рубінштейном: знання, уміння, навички; індивідуально-типологічні особливості. Структура особистості за К. Платоновим: біологічно зумовлену, форм відображення, соціального досвіду та спрямованості. Захисні механізми особистості.

Тема 6. Вікова періодизація. Вікові особливості психічного та фізичного розвитку особистості.

Фази психосоціального розвитку за Е. Еріксоном.

Психологія пізнього дитинства (6–12 років). Розвиток сенсорно-перцептивної сфери дитини. Доопераціональне та конкретно-операціональне мислення дитини. Формування почуттів. Страхи та тривоги у пізньому дитинстві. Взаємини з ровесниками і соціальна компетентність. Криза сьомого року життя: її симптоми та шляхи подолання. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.

Психологія підлітків (12–15 років). Підлітковий вік у культурному та історичному контексті. Молодіжна культура та субкультура. Загальні тенденції формування особистості. Центральне психологічне новоутворення у підлітковому віці. Зміна зовнішності. Криза 13-го року життя: її симптоми та шляхи подолання. Підліток у соціальному середовищі. Підліток у сім'ї. Причини конфліктів з батьками та шляхи їхнього вирішення. Спілкування з ровесниками. Емоційно-вольова сфера підлітків. Чинники депресивних станів.

Розвиток пізнавальних процесів. Стадія формальних операцій розвитку мислення.

Психологія юнацтва (15–21 рік). Формування особистої ідентичності. Статуси ідентичності (за Дж. Марсія). Дружба та кохання в юнацькому віці. Емоційно-вольова сфера. Пізнавальна сфера.

Змістовий модуль 2. «Розвиток особистості та виховання. Вікова періодизація. Вікові особливості психічного та фізичного розвитку особистості»

Тема 7. Темперамент. Характер.

Поняття про темперамент та його провідні риси. Теорії темпераменту. Гуморальна теорія. Конституційна теорія Е. Кречмера. Конституційні типи: Лептосоматики, Пікніки, Атлетики, Диспластики. Типи темпераменту: шизотимік, циклотимік та іксотимік. Конституційна концепція У. Шелдона. Соматотипи: ендоморфізм, мезоморфізм, екторморфізм. Типи темпераменту: вісцеротоніки, соматотоніки, церебротоніки. Фізіологічна теорія темпераменту І. Павлова. Типи нервової системи. Типи темпераменту та їхня психологічна характеристика. Сангвініки. Холерики. Флегматики. Меланхоліки.

Поняття про характер та його провідні риси. Типологія характеру. Рецептивна орієнтація характеру. Експлуататорська орієнтація характеру. Користолюбна орієнтація. Ринкова орієнтація.

Тема 8. Когнітивна сфера особистості – відчуття та сприймання.

Загальна характеристика відчуттів. Види відчуттів та їхня класифікація; екстероцептивні, інтероцептивні та пропріоцептивні відчуття. Мономодальні відчуття: дистантні, контактні. Інтермодальні відчуття. Неспецифічні відчуття. Закономірності відчуттів. Абсолютна чутливість. Абсолютний поріг. Диференційна чутливість. Диференційний поріг. Кількісні зміни чутливості: адаптація, взаємодія відчуттів, сенсibilізація. Якісні зміни чутливості. Синестезія.

Поняття про сприймання. Класифікація сприймання. Мимовільне та довільне сприймання. Ілюзії сприймання. Ілюзії, пов'язані з впливом фону сприймання. Ілюзії, пов'язані з впливом оточення. Ілюзії, пов'язані з впливом вертикального напрямку. Особливості сприймання. Предметність. Структурність. Цілісність. Константність. Апперцепція. Осмисленість сприймання.

Тема 9. Поняття про пам'ять та мислення.

Загальна характеристика пам'яті. Функції пам'яті. Види пам'яті та їхня класифікація. Класифікація за тривалістю закріплення та зберігання матеріалу. Сенсорна пам'ять. Короткотривала пам'ять. Оперативна пам'ять. Довготривала пам'ять. Класифікація за характером психічної активності. Рухова пам'ять. Емоційна пам'ять. Образна пам'ять. Словесно-логічна пам'ять. Класифікація за ступенем розуміння матеріалу. Логічна пам'ять. Механічна пам'ять. Класифікація за характером цілей діяльності. Мимовільна та довільна пам'ять. Процеси пам'яті. Запам'ятовування. Збереження. Відтворення. Забування.

Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Види мислення та їхня класифікація. Практично-дійове мислення. Наочно-образне мислення. Репродуктивно-образне мислення. Понятійне мислення. Мисленнєві операції. Порівняння. Аналіз. Абстрагування. Узагальнення. Класифікація.

Тема 10. Емоційна та мотиваційна сфера особистості.

Поняття про емоції та почуття, їхні властивості та основні функції. Властивості почуттів: суб'єктивна забарвленість, полярність, інтенсивність, тривалість, предметність. Функції почуттів: сигнальна, регулятивна, комунікативна, організаційна, синтезуюча, експресивна, спонукальна, антиципуюча, евристична, адаптаційна, оздоровча. Основні теоретичні підходи до вивчення емоцій та почуттів. Еволюційна теорія емоцій. Психоорганічні теорії емоцій. Теорія Джемса-Ланге. Теорія Кеннона-Барда. Теорія когнітивного дисонансу. Інформаційна теорія емоцій. Види емоцій і почуттів та їхня класифікація. За рівнем організації: нижчі та вищі емоції. За знаком

(забарвленістю): негативні та позитивні емоції. За характером впливу на життєдіяльність людини: активні та пасивні емоції та почуття. Фундаментальні емоції: інтерес, радість, гнів, презирство, сум, провина. Дружба і любов. Трикомпонентна теорія кохання Р. Стернберга. Емоційні стани як форми переживань людини. Емоційний тон відчуттів. Настрій. Пристрасть. Афект. Тривога. Фрустрація. Депресія.

Потреби, мотиви та ціннісні орієнтації особистості. Класифікація потреб за А. Маслоу: фізіологічні, безпеки, прийняття, самоповаги, самоактуалізації. Потяг. Установка. Мотивація. Правило Єркса-Додсона.

Тема 11. Соціально-психологічні основи спілкування.

Поняття про спілкування, його структура та функції. Спілкування. Комунікбельність. Структура спілкування: три компоненти: комунікативний, інтерактивний та перцептивний. Соціальна перцепція. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна. Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, емпатія та стереотипізація. Каузальна атрибуція. Ефекти міжособистісного сприймання: первинності, новизни, ореолу, гомогенності чужої групи, впливу соціальної установки. Аттіюд. Види спілкування: міжособистісне, особистісно-групове, міжгрупове, соціально орієнтоване, предметно орієнтоване, особистісно орієнтоване, формальне, неформальне, безпосереднє, опосередковане. Засоби та стилі спілкування. Соціальна дистанція.

Змістовий модуль 3. Теорія освіти і навчання та виховання.

Тема 12. Процес навчання. Методи і засоби навчання. Організаційні форми навчання. Урок в сучасній школі.

Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, викладання, учіння, знання, уміння, навички, закономірності, принципи, форми, методи навчання. Методи навчання та їх класифікація. Прийоми навчання. Організаційні форми навчання.

Індивідуальне навчання. Індивідуально-групова форма навчання. Класно-урочна форма навчання. Урок - основна форма організації навчання. Елементи уроку. Взаємозв'язок типу і структури уроку. Форми роботи на уроці. Основні вимоги до уроку.

Тема 13. Сутність процесу виховання. Закономірності та принципи виховання. Методи, форми, засоби виховання.

Процес виховання, його структура і рушійні сили. Структура процесу виховання. Мета і завдання виховання. Національне виховання. Закономірності виховання. Принципи виховання. Методи виховання. Прийом виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 год / 5 кредити ECTS

3. Рекомендована література

1. Соловійов В. Ф. Методологія, теорія та методика педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання : монографія / за ред. А. В. Литвина. Львів : ЗУКЦ, 2023. 576 с.

2. Соловійов В. Ф. Випереджувальний підхід у професійній підготовці педагогічних працівників. // Соловійов В. Ф., Литвин А. В. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи : зб. наук. праць / [гол. ред. Ю. І. Колісник-Гуменюк]. Київ – Львів – Бережани – Ломза, 2023. Вип. 13. С. 23–29.

3. Боднарчук О.І., Боднарчук Л. І. Основи психології та педагогіки: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 168 с.

4. Ващенко Г. Виховний ідеал (записки виховника). – Полтава, 1994.

5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 374 с.

6. Загальна психологія: Навч. посіб. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К.: АПН, 1999. – 463 с.

7. Історія педагогіки / За ред. С. Грищенка. – К., 1973.

8. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посібник. – 4-е вид., доп. – К.: ВАТ КДНК, 2003. – 615 с.

9. Основи психології: Підручник / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 1996. – 623 с.
10. Партико Т. Б. Загальна психологія. – К.: Ін Юре, 2008. – 416 с.
11. Партико Т. Б. Курс загальної психології: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
12. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с.
13. Практикум з педагогіки: навч. Посібник / За заг. ред. О.А.Дубасенюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
14. Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. – К.: Вища школа, 1982. – 216 с.
15. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – 558 с.
16. Сухомлинський В. Батьківська педагогіка. – К., 1979.
17. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посібник для студ. вузів. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Академія, 2005. – 560 с.
18. Ягупов В.В. Педагогіка: навчально-виховний процес: навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Журнал «Сучасна Освіта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://s-osvita.com.ua/>
2. [Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України](http://mon.gov.ua/) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
3. [Національна академія педагогічних наук України](http://naps.gov.ua/) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: naps.gov.ua/
4. Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/>
5. Освітній проект ІНТЕРШКОЛА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://is4all.in.ua/>
6. Партнерство в навчанні: освітня мережа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.partnersinlearningnetwork.com/>
7. Педагогіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedagogika.at.ua>.
8. Педагогічні персоналії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pedagogika.at.ua/publ/pedagogichni_personaliji/6.
9. Програма Intel «Навчання для майбутнього» [Електронний ресурс] // Intel. Навчання для майбутнього в Україні. – Режим доступу: <http://www.iteach.com.ua/>

10. European Training Village : Policy Report [Electronic resource]. – Access mode : <http://www2.trainingvillage.gr/etv/policyreport/policyreport.asp>.

11. Europeana [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.europeana.eu/portal/>.

12. Eurydice — Network on Educational System and Policies in the Europe / EACEA [Electronic resource]. – Access mode : http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php.

13. Базова та допоміжна література розміщена в електронній бібліотеці на інтернет-ресурсі: www.psytopos.lviv.ua <http://www.psy.msu.ru>, <http://psylib.kiev.ua/>; www.psychology.net.ru; www.openweb.ru; www.myword.ru <http://lib.pu.if.ua>. – Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.

14. <http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/> - кафедра педагогічної та вікової психології.

15. <http://www.nbuv.gov.ua/>- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

16. <http://hkliv.npu.edu.ua/>- Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

17. <http://upsihologa.com.ua/>- портал професійних психологів України «У психолога»

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- опитування, використання завдань до семінарських занять;
- написання аналітичних письмових робіт;
- підсумкове тестування;
- екзамен

Екзаменаційні питання

1. Психологія в системі сучасних наук.
2. Об'єкт та предмет психології.
3. Психічні процеси. Психічні стани.
4. Психічні властивості.
5. Теоретичні галузі психології.
6. Практичне значення психології.

7. Теоретичні методи психології.
8. Емпіричні методи психології.
9. Методи впливу на психіку людини.
10. Виникнення педагогіки як науки.
11. Предмет і об'єкт педагогіки.
12. Закони і закономірності педагогіки.
13. Основні категорії педагогіки.
14. Структура та галузі педагогіки. Система педагогічних наук.
15. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
16. Поняття про науково-педагогічне дослідження.
17. Методи науково-педагогічних досліджень (загальні підходи).
18. Основні елементи педагогічного дослідження.
19. Поняття про індивіда, індивідуальність, особистість.
20. Структура особистості за Зигмундом Фройдом. Ід, Его, Суперего
21. Захисні механізми особистості.
22. Фази психосоціального розвитку за Е. Еріксоном.
23. Психологія пізнього дитинства (6—12 років)
24. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.
25. Психологія підлітків (12-15 років)
26. Криза 13-го року життя: її симптоми та шляхи подолання.
27. Статуси ідентичності (за Дж. Марсіа).
28. Загальна характеристика відчуттів.
29. Види відчуттів та їхня класифікація.
30. Екстероцептивні, інтероцептивні та пропріоцептивні відчуття.
31. Абсолютна чутливість. Абсолютний поріг.
32. Диференційна чутливість. Диференційний поріг.
33. Кількісні зміни чутливості: адаптація, взаємодія відчуттів, сенсibiliзація.
34. Якісні зміни чутливості. Синестезія.
35. Поняття про сприймання.
36. Мимовільне та довільне сприймання.
37. Особливості сприймання.
38. Загальна характеристика пам'яті.
39. Функції пам'яті.
40. Види пам'яті та їхня класифікація.
41. Процеси пам'яті.
42. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності.
43. Практично-дійове мислення.
44. Наочно-образне мислення.

45. Репродуктивно-образне мислення.
46. Понятійне мислення.
47. Мисленнєві операції.
48. Властивості почуттів.
49. Функції почуттів.
50. Еволюційна теорія емоцій.
51. Теорія Джемса-Ланге.
52. Теорія Кеннона-Барда.
53. Теорія когнітивного дисонансу.
54. Види емоцій і почуттів та їхня класифікація.
55. Фундаментальні емоції.
56. Трикомпонентна теорія кохання Р. Стернберга.
57. Емоційні стани як форми переживань людини.
58. Потреби, мотиви та ціннісні орієнтації особистості.
59. Класифікація потреб за А. Маслоу.
60. Конституційна теорія Е. Кречмера.
61. Конституційна концепція У. Шелдона.
62. Фізіологічна теорія темпераменту І. Павлова.
63. Типи темпераменту та їхня психологічна характеристика
64. Поняття про характер та його провідні риси.
65. Поняття про спілкування, його структура та функції.
66. Соціальна перцепція.
67. Функції спілкування.
68. Механізми міжособистісного сприймання.
- 69.7 Ефекти міжособистісного сприймання.
70. Види спілкування.
71. Засоби та стилі спілкування.
72. Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток.
73. Основні категорії дидактики.
74. Методи навчання та їх класифікація.
75. Прийом навчання.
76. Організаційні форми навчання.
77. Урок — основна форма організації навчання.
78. Елементи уроку.
79. Взаємозв'язок типу і структури уроку. Основні вимоги до
80. Форми роботи на уроці.
81. Процес виховання, його структура і рушійні сили.
82. Структура процесу виховання.
83. Мета і завдання виховання. Закономірності виховання.

84. Національне виховання.

85. Принципи виховання.

86. Методи виховання. Прийом виховання.